

beti belokranjska
trikotna
industrija
metlika

opl
vezilo

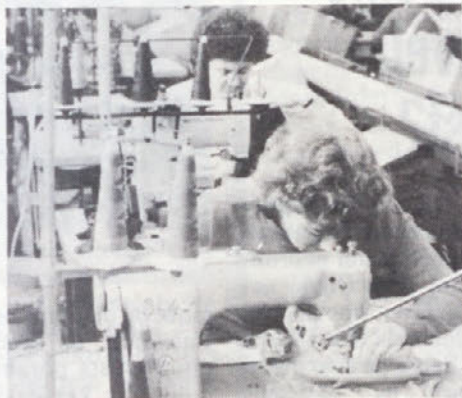

GLASILO DELOVNIH LJUDI DO BETI, KOMET

LETO XXIII

LETO XXII Metlika, 26. junij 1987

Številka: 6, 7

Odpiramo borzo idej!

Tako, znova smo med vami. Tokrat z dvojno številko. Zato, ker smo na pragu počitnic (nekateri že čofotajo v mrzlem morju in se jezijo ob toplém pivu) in prepričani smo, da bodo najbolj zagreti VEZILO odnesli s seboj na morje. Številka je lahkotnejša. Vrag pocitraj resne in čemerne obraze, hude čase, dolgočasne in prazne sestanke. Pa še vreme je kislo.

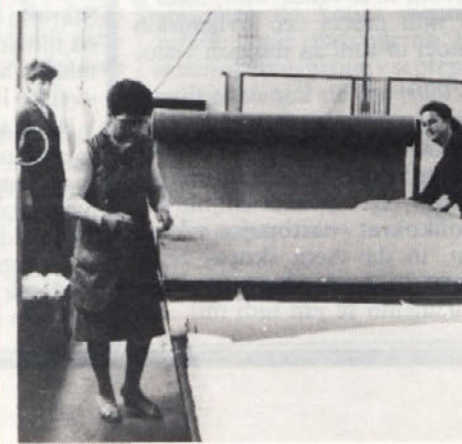
Vendar naj opozorimo, da lahkotnih števil ne bo veliko. S pomočjo Vezila, ki je že nekaj časa polemičen, odprt in resen, bi namreč radi odpravili številne napake. Nov uredniški odbor (preberite si ga na zadnji strani) ima namreč ambicijo graditi dober časopis. Zato potrebuje nove sodelavce. Ne bomo jih delili na pismene in nepismene, na stare in mlade, na ženske in moške. Za nas je pomembno, kaj ima človek dobrega v mislih. Zato o ponudbi dobro premislite. Hvaležni vam bomo že za samo eno idejo. Ker vemo, koliko nas je v Beti in Kometu, bi lahko s pomočjo vaših idej popisali na tone papirja, pa še za dvanajst števil Vezila bi ostalo več kot dovolj gradiva.

UREDNIŠTVO

2. STRAN:

**ZAGNANO PRED
DOPUSTI**

NAŠA ANKETA

Zagnano pred dopusti

Tudi tokratna naslovnica prihaja iz Dobove. Slike so nam sicer poslali brez podpisov, tako da v ostalih temeljnih organizacijah ne bodo vedeli, kdo je na fotografijah, a vendar so dovolj zgovorne. Pričarajo nam zavzeto delo, zamišljene obraze, češ, še malo, pa bo konec delovnega časa, potem pa pride na vrsto družina, kmetija, hobi.

Krojenje zahteva veliko strpnosti, dobre oči, sicer se pozna pri normah. Navzlic temu da delavke šivajo za domače tržišče, so hitre, zbrane in natančne. Vedo zakaj. Navsezadnje je potrebno tudi za doseganje norm veliko zbravnosti.

Na sliki smo prepoznali tudi oba fanta, prvi je vzdrževalec Žan Strmecki. Mimogrede je navrgel, da je dela vedno dovolj. Zaradi pridnih delavk. In tam kjer se ne lenari, se stroji kvarijo. Podobno je tisti dan, ko je »skljocnil«
aparati, razmišljal njegov sodelavec Vjekoslav Lukica. Dodal je, da je dela res dovolj. Včasih pa je še zapleteno in popravilo zahteva celega človeka.

Na zadnjem posnetku pa so polagalke. Pred našim objektivom so se »zadržale«. Sicer je v njih precej več življenjskih moči in tudi za nasmeh vedo.

No, naj ob koncu zapišemo še to, da so nam sodelavci iz doboviškega tozda poslali prijazno razglednico. Nanjo so napisali, da so zadovoljni, ker tolikokrat »nastopajo«
v Vezi, in da vsem skupaj želijo lepe in tople dopuste. Pridružujemo se jim tudi mi!

Kako bomo preživeli dopust?

Še nekaj tednov, pravzaprav dni in že bodo nekateri zajadrili dopustu in počitnicam naproti. Kako se nanj pripravljajo nekateri naši delavci, smo poizvedeli v naši dobovski temeljni organizaciji. Želeli pa smo dobiti še odgovore na naslednje vprašanje: Kako živijo naši delavci? Odgovori so vsekakor zanimivi. Preberite si jih.

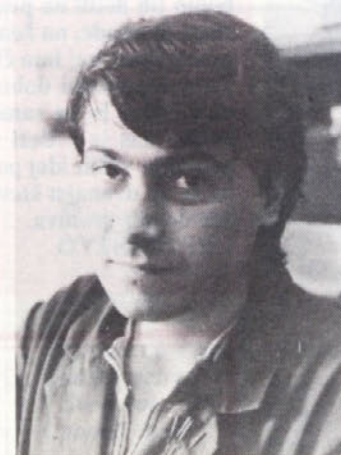
MARIJA SODIČ: »Tako kot ponavadi bom tudi letos preživela svoj dopust kar doma. Dela na kmetiji nikoli ne zmanjka, pa tudi pri hiši, ki jo gradimo že tri leta, bo treba še marsikaj postoriti. Na morju še nisem bila nikoli, pa tudi drugače ne grem nikamor na dopust, čeprav sem že 14 zaposlena v Beti. Denar bi se še našel, nikoli pa ne najdemo časa za to, mož je namreč zaposlen kot šofer pri brežiškem Prevozu. Starejša hčerka je že bila enkrat na morju, upam pa, da bo tudi mlajša lahko enkrat videla to »veliko lužo«.

ANĐA BALJA: »V Beti sem zaposlena že 12-letno in v tem času sem že štirikrat koristila naše počitniške zmogljivosti. Ponavadi smo bili z družino v Seči, letos pa bomo dopust preživeli v Lovranu, v počitniškem domu, ki ga ima tam

moževa delovna organizacija. Računam, da bomo za deset dni dopusta porabili 25 starih milijonov, kar je dokaj poceni, vračunana je tudi hrana in to za vso štiričlansko družino. Sicer pa sem mnenja, da bi morali zgraditi še več sindikalnih domov na morju, saj je le tako še mogoče letovati. Zdaj je precej težje priti na vrsto, saj gre v sezoni lahko iz našega tozda le ena delavka z družino. To je seveda premalo. Za mojo družino so počitnice na morju kar nekako obvezne. Otrok je namreč prebolel bronhitis, tako da mu obmorska klima precej koristi in zato smo tudi začeli hoditi na morje, seveda po nasvetu zdravnikov.«

ŽAN STRMECKI: »Kje bom letos preživel svoj dopust, zaenkrat še ne vem. En del ga

bom prav gotovo doma, saj je na kmetiji poleti precej dela. Za kakšen teden pa bi rad šel na morje. Skupaj s prijatelji. Na morju sem bil že dvakrat, lani sem bil v gorah, mislim pa, da bi moral vsak delavec vsaj enkrat letno oditi kam, da bi se vsaj

malo odpočil, saj bi imel od tega korist tako delavec sam kot tudi njegova delovna organizacija. Sam še nikoli nisem bil v Betinih domovih, ker je po njih precej povpraševanja, zato tudi vloge še nisem nikoli vložil. Regresa letos še nismo dobili, prav gotovo pa ne bo zadostoval za dopust in bo potrebno še precej dodati.«

LUTVIJA ŠAVRIČ: »Letos sem prvič dobila možnost, da preživim dopust v Betinem počitniškem domu v Seči,

čeprav delam v Beti že 10 let. Smo štirje in za hrano in prenočišče bomo odšteli 72 tisoč dinarjev, za en teden seveda. Sicer pa smo tudi prej hodili na morje. Imam pač srečo, da imam sestro na Reki, tako da smo ponavadi kar pri njej preživeli svoj dopust. Cene v našem domu so res zelo ugodne, saj bi doma v tem času verjetno več porabila za hrano. Sicer pa je kar prav tako, saj si nekateri le tako sploh lahko privoščijo dopust.«

R. G.

Vse težje je

TEREZIJA GERJEVIČ: »Mesečno prinesem zdaj domov okoli 12 starih milijonov, mož, ki dela na železniški postaji v Dobovi pa nekaj več, seveda z nadurami, izmenskimi delomi in raznimi dodatki. Ker smo zelo skromni, zaenkrat še kar shajamo, čeprav vsak dan težje. Hrana je vse dražja, otroke je seveda treba oblačiti, šolat, to pa danes ni več poceni. Hčerka je še v osnovni šoli, sin pa je pred kratkim odšel na služenje vojaškega roka, tako da je za leto dni poskrbljen, vsaj kar se hrane tiče. Prihraniti se ne da skoraj nič, hrano je pač treba kupiti, medtem pa za obleke z možem ne porabiva dosti, kupiva pač tisto najnujnejše, kar se ponosi, raztrga. Tudi dopusta si ne moremo privoščiti, poleg tega imamo tudi njivo, kjer pridelamo nekaj zase, sicer pa bi še veliko težje shajali. Pa tudi hiša še ni dograjena in je potrebno stalno vanjo vlagati. V Beti delam že osem let, prej sem štiri leta delala v Nemčiji. Tam spoštujejo delo, še posebej dobro opravljeno in ga tudi pravično nagrajujejo.«

VJEKOSLAV LUKICA: »Kot vzdrževalec zaslužim v Beti nekaj manj kot dvajset starih milijonov, žena, ki je prav tako od leta 1979 zaposlena v Beti kot šivilja, pa dobi precej manj. Obe plači ne zadostujeta za normalno življenje, zato moramo poprijeti za vsakršno popoldansko delo, da lahko preživim družino. Imava dve hčerki, eno štiriletno in eno šestletno. Velik del najinih osebnih dohodkov gre za od-

plačevanje kreditov, ki sva jih z ženo vzela za hišo. To gradiva že več let in kljub temu da že stanujemo v njej, še ni videti, da bi jo kdaj le uspeli dokončati. Nekaj malega imamo zemlje, ki jo je brez strojev težko obdelati, k sreči nama pri tem pomagata oče in mati. Na dopust ne hodimo, pa tudi avtomobila nimamo, v službo se vozim s kolesom, pozimi pa z avtobusom. Zaenkrat še ne stradamo, po svoje si še vedno po malem kaj privoščimo, če lahko tako rečem, čeprav precej manj kot včasih. Kako bo v naprej, raje ne razmišljam.

MIRA TURK: »Mesečno prinesem domov v zadnjem času že okoli 170 tisoč dinarjev. Mož, ki dela v Livarni, pa tudi približno toliko. Imava dva otroka, 13-letnega sina in 10-letno hčerko, tako da ves denar kar sproti porabimo, pa tudi varčevati se ne splača več. Hrana je draga, pa kurjava, elektrika in vse ostalo. Doma imamo nekaj vrta in vinograd, tako da vsaj nekaj sami pridelamo. Garderobe ne obnavljamo, razen za otroke, kar pač prerastejo. Dopust si za zdaj še lahko omislimo, kako bo pa drugo leto, ne vem. Letos bomo šli za deset dni v Biograd. S tem, da presežemo norme, se da nekaj malega več zaslužiti, čeprav še zmeraj ne toliko, kot bi potrebovali za svoje potrebe. Zato sem upravičeno zaskrbljena, kako bo v naprej. Vse se namreč neprestano draži, za plače pa iz meseca v mesec vse manj dobimo. Nekaj se bo pač moralo spremeniti!«

Naprava za registracijo

Novembra lani, potem ko je predlog za nakup naprave za registracijo prisotnosti na delu odobril tudi odbor za kadre in gospodarjenje, smo z Institutom Jožef Štefan iz Ljubljane sklenili ustrežno pogodbo, v kateri je med drugim zapisano, da naprava stane 20.300.000 dinarjev in da jo bo Beti dobila v devetih mesecih.

Seveda do te odločitve ni prišlo kar tako, temveč po predhodnem nekajmesečnem proučevanju vzrokov in ciljev, ki jih nameravamo doseči z njo. Nenazadnje smo se ob tehtanju argumentov »za« in »proti« zgedovali tudi po nekaterih drugih delovnih organizacijah, ki so takšne naprave že imele, po »Muri« iz Murske sobote, na primer. In ker so se povsod, kjer smo se pozanimali o teh napravah, o njih izražali zgolj pohvalo, predvsem zaradi lažjega, učinkovitejšega in pravičnejšega reševanja številnih problemov formalne discipline, smo se odločili, da jo kupimo tudi mi.

Zaenkrat smo kupili samo toliko opreme za registracijo prisotnosti na delu, kolikor je je potrebne za organizacijske enote v Metliki, zunanje TOZD pa bodo predvidoma prišle na vrsto v prihodnjih letih.

Naprava za registracijo prisotnosti na delu, ki preko poslovnega računalnika hkrati omogoča tudi nadzor in obračun delovnega časa, je sestavljena iz naslednjih elementov:

- postaja za registriranje s 16 tipkami, ki bo postavljena v vratarnici,
- šest postaj za registriranje s 4 tipkami, ki bodo razmeščene na ustreznih mestih znotraj objektov delovne organizacije,
- krmilnik mreže z disketno enoto in vgrajeno uro, ki zbira podatke iz vseh registriranih postaj in jih zapisuje na disketo, postavljen pa bo v neposredni bližini elektronskega računalnika v SOIS.

Za registriranje rednih prihodov na delo in odhodov z dela, ne oziraje se na delovno izmeno, bodo na razpolago registrirne postaje s 4 tipkami, ki bodo razmeščene tako, da bo delavke in delavce nanje možno usmerjati po organizacijskih enotah (n. pr. delavkam in delavcem TOZD Kodranka in volna bo program dovoljeval registracijo samo na postaji, ki bo nameščena neposredno pri vhodu v ta objekt). Na teh postajah se bo vsakdo, tako pri prihodu, kot tudi pri odhodu z dela, registriral tako, da bo v posebno režo vstavil svojo kartico, namagneteno z ustreznimi identifikacijskimi podatki (s šifro, s priimkom in imenom in oznako registrirne postaje, na kateri se lahko registrira), pritisnil na ustrezni gumb (prihod oz. odhod) in že ga bo naprava do minute natančno ustrezno registrirala. Čas, potreben za registracijo posameznika, znaša 3 do 4 sekunde. Kartice bodo vsi zaposleni prejeli v KSS in jih bodo vedno morali imeti pri sebi.

O vseh podrobnostih bomo več pisali v eni od naslednjih števil VEZILA. Takrat bomo objavili tudi natančno shemo postavitev 4-tipkovnih postaj z navedbo posameznih skupin delavk in delavcev, kjer se bodo smeli registrirati (za vsako skupino bo treba predvideti tudi vsaj po eno rezervno lokacijo za primere, če bo njihova v okvari), kar se da nazorno pa bomo obrazložili tudi to, na kakšen način bo ta naprava z namenom kontrole in obračuna delovnega časa povezana s poslovnim računalnikom. Glede na to, da bo postavljena predvidoma do konca julija letos in da bo razvod omrežja opravljen do konca avgusta, zaradi česar načrtujemo poskusno obratovanje v septembru, redno pa od 1. 10. 1987 dalje, bomo naslednji zapis poskušali prirediti tako, da bo predstavljal že kar organizacijsko navodilo v povezavi z novo napravo.

STONE OMERZEL

NAŠA ANKETA

Za in proti uri in karticam

V Beti nameravamo poleti namestiti ure, ki bodo na kartice natančno odtisnile, kdaj je delavec prišel na delo in kdaj je zapustil delovno mesto. Tako naj ne bi bilo več zamud na delo in predčasnih odhodov, če pa že, bi morali delavci vse manjkajoče minute ali ure oddelati pozneje. S tem pa bo seveda beležena le prisotnost v tovarni, ne pa tudi, kako delavci, ki so fizično sicer v delovni organizaciji, tudi delajo. Točen začetek delovnega dne namreč še ne pomeni tudi povečane produktivnosti. Bodo potem takem tovrstne ure zares pomagale, da bodo ljudje tudi več delali, ko jih bodo že prisilile, da bodo točno hodili v službo? Kaj o tem menijo v metliški Beti in kakšnega mnenja so v Kometu, kjer že nekaj časa prav tako govorijo o tem, da bi ob vходу v tovarno namestili ure s karticami?

MARIJA MILOVANOVIČ, vodja bifeja v Beti: »Gotovo bodo ljudje potem, ko bodo ure in kartice, bolj točno hodili na delo. Saj večina je tudi sedaj rednih, v glavnem zamujajo vedno isti ljudje. Tem bo ura gotovo spodbuda, da bodo bolj pravočasno hodili na delo. Seveda pa to ne pomeni, da bodo delavci tudi bolj učinkoviti na delovnem mestu. To je

predvsem odvisno od zavesti ljudi. Tistega, ki ne dela rad, ne požene na delo ne ura ne kartica. Sedaj marsikdo, ki gre prej iz službe, tega časa nikoli ne oddela, potem pa bo moral, saj se bo vse natančno knjižilo. Mislim pa, da bi bilo marsikje potrebno najprej uvesti disciplino na delovnem mestu, šele potem pa tudi kartice.«

LJUBICA SKOLIBER, obratovodja v Volni: »Ouri nisem še nič slišala, mislim pa, da je to dobra zamisel. Proizvodni delavci sicer v glavnem točno prihajajo na delo, drugače pa je najbrž z režijskimi delavci, ki niso povsem vezani na delovni čas od določene ure do določene ure. Gotovo pa se bodo tudi tokrat nekateri znašli in uro »prinesli okrog«.

MARICA PREDOVIČ, koordinatorka AOP konfekcije prodaje: »Ura je pametna zamisel, posebno za tiste, ki zasedajo takšna delovna mesta, da marsikdaj pol dopoldneva nimajo kaj delati, zato pa morajo ostajati v službi tudi popoldne. To je, zlasti ob konicah, očitno pri delu z računalniki, pa tudi

pri nas v prodaji. Seveda je povsem drugače v proizvodnji, kjer morajo biti delavci na delovnem mestu natančno od določene ure do določene ure. Seveda pa se doslej manjše zamude ali predčasni odhodi z delovnega mesta niso evidentirali, sedaj pa bo vse to točno zapisano, kar bo gotovo pripomoglo k večji disciplini.«

TONE HUSIČ, vratar v Beti: »Vratarji smo že pred nekaj leti predlagali, naj bi uvedli uro s karticami. Marsikdo, ki sedaj zamudi ali pa gre predčasno z delovnega mesta, ima sedaj za to svoje početje tisoč in tisoč izgovorov. Za rokav jih ne moremo vleči nazaj, potem pa nas, vratarje, kdo zatoži, da kar spuščamo ljudi, in pridemo v neroden položaj. Mislim, da bo potem, ko bodo ure, več reda. Kako bo to tehnično izpeljano, sicer ne vem, slišal pa sem, da bodo ure po tozdih, za skupne službe pa pri vratarju. Zlasti

tisti iz DSSS bodo morali bolj paziti, da bodo točno prihajali na delovno mesto, sicer bodo morali nadomestiti vsako zamujeno minuto.«

DRAGOTIN LUKANIČ, mehanik v tozdu Kodranka in volna: »Ne vem, kakšen učinek bodo dosegli s temi urami. Tisti, ki so že doslej delali po svoje, bodo to počeli tudi vnaprej. Mislim, da so ure prevelika nalozba glede na učinek, ki bo z njimi dosežen. Gotovo bodo mahinacije, kot so bile doslej s prepustnicami. Tisti, ki doslej niso bili na delovnem mestu po 8 ur na dan, bodo gotovo tudi

sedaj našli način, kako izkoristiti uro. Nisem preveč navdušen nad to novo pridobitvijo. Jaz hodim točno v službo in zaradi mene ura ne bi bila potrebna, tisti, zaradi katerih jo bodo namestili, pa jo bodo gotovo znali izkoristiti v svoj prid.«

NADA STOJNIČ, šivilja v Kometu: »Prav bi bilo, da bi tudi v Kometu uvedli ure, ker se dogaja, da nekateri zamujajo ali pa gredo prej domov iz službe. Res, da imamo prepustnice, a bi bile ure še boljše. Sicer pa so v proizvodnji delavke precej točne, razen seveda tistih, ki ne morejo priti v službo točno zaradi prevozov. Mislim, da bi ure veljale predvsem za tiste, ki delajo v režijski službi. Šivilje pazijo, da so pravočasno na delovnem mestu tudi zato, ker jim sicer primanjkuje časa pri izpolnjevanju norme.«

ANTON MUC, vodja komerciale v Kometu: »Veliko delovnih organizacij že ima tovrstne ure in mislim, da bi bilo tudi v Kometu dobro, da bi

NAŠ POGOVOR

jo imeli, posebno kar se tiče zaposlenih v skupnih službah zaradi drsečega delovnega časa. Naša tovarna ima ponudbo za uro že nekaj časa, vendar je doslej ostalo le pri tem. Seveda pa bi morale šivilje prav tako kot doslej delati od 6. do 14. ure in od 14. do 22. ure. Tukaj si ne moremo predstavljati drsečega delovnega časa. Sicer pa še nimamo točne predstave, kako naj bi to delovalo. Takšna ura stane milijon dinarjev in če bi to pozitivno vplivalo na delavce, za delovno organizacijo zagotovo ne bi bil prevelik strošek.

ŠTEFAN ŠTRAVS, vratar v Kometu: »V Kometu ne potrebujemo ure, saj delavci v glavnem ne zamujajo, razen če gre za opravičljive razloge. Dogaja pa se, da nekateri delavci, posebno tisti, ki so bližje tovarni, večkrat zamudijo po nekaj minut. V glavnem so to isti ljudje, vendar pa jih je tako malo, da samo zaradi njih ure ne bi bile potrebne. Sicer pa je v Kometu red. Že 23 let sem vratar, poznam tudi red v drugih delovnih organizacijah in lahko pohvalim, da je v Kometu, kar se prihodov in odhodov z delovnega mesta tiče, največja disciplina. Zato samo zaradi večjega reda v Kometu ura ni potrebna.«

Za dobro delo bo vedno plačilo

Ker se zaposleni v Kometu iz meseca v mesec boje, kako bo z izplačili njihovih osebnih dohodkov, ali jih ne bo v negativnem smislu prizadel intervencijski zakon in podobno, smo za pojasnilo poprosili Toneta Tomca, vodjo finančno-računovodskega sektorja v Kometu. Takole je povedal:

»Intervencijski zakon ni bistveno vplival na višino izplačil naših prejemkov zaradi tega, ker imamo v pravilniku o delitvi dohodka in osebnih dohodkov že vgrajeno razmerje med akumulacijo in skladi, ki zagotavljajo odvisnost višine osebnih dohodkov od rezultata poslovanja podjetja. V tem smislu je za letošnje leto s planom postavljena tudi poslovna politika delitve OD. Po planu dvigujemo postavke OD za 5 odst. mesečno, kar je v skladu z našim pravilnikom. To nam dovoljuje tudi izračun pravice do dovoljene mase OD po intervencijskem zakonu.

Za drugo polletje pričakujemo, da bo izplačilo OD potekalo na podlagi družbene-

ga dogovora in menimo, da so naši akti in tudi dosežanja politika delitve dohodka takšni, da ne bomo imeli težav z uresničevanjem tega dogovora. Poudarimo lahko tudi, da bomo po tem dogovoru imeli celo več pravice do izplačil OD kot doslej in sicer zaradi upoštevanja neto deviznega efekta pri našem izvozu na zahodni trg.

V kolikor bo naša proizvodnja in seveda tudi prodaja na domačem in tujem trgu potekala po planu, ni bojazni, da bi morali sedanjo politiko nagrajevanja spremeniti ali bi morali prejemke celo vračati. V nasprotnem primeru pa bi bilo — ne glede na intervencijski zakon — seveda drugače,« je povedal Tone Tomc.

MOGOČE BO BOLJŠE? TOZD otroška konfekcija Žakanje ni daleč od Metlike, vendar je o delu te temeljne organizacije v Vežilu bolj malo prispevkov. Krivca za to ne bomo iskali, upati je le, da bo v prihodnje boljše, kajti sestavljen je bil nov uredniški odbor. Le-ta naj bi poskrbel, da bodo »pokrite« vse naše TOZD. (Foto: B. Matkovič)

Navratilovci na Madžarskem

Metliška folklorna skupina »Ivan Navratil« je od 27. maja do 1. junija gostovala na Madžarskem in to je bilo v desetletnem uspešnem delovanju skupine prvo gostovanje v eni od dežel Varšavskega pakta.

Mladi Metličani so bili gostje folklorne skupine »Ikarus« iz Szekesfehervarja, ki se je spominjamo z Vinske vigradi 1986.

Szekesfehervar je mesto s približno sto tisoč prebivalci in leži med Blatnim jezerom in Budimpešto. Poznano nam je po tovarni zabavne elektronike Videoton, Radi Ivoševiću, Tomu Grubaču in drugim najvišjemu Partizana pa po 5:0 od istoimenskega madžarskega prvotligaša. Poleg tega pa je v mestu tudi velika tovarna avtobusov »Ikarus«, ki je pokrovitelj njihove folklorne skupine. Sicer pa je Szekesfehervar tudi mesto z bogato tradicijo, saj je bilo v srednjem veku nekaj časa celo madžarska prestolnica.

Metličani so imeli na Madžarskem dva enourna nastopa. Ne vemo, ali je bila publika bolj navdušena nad belokranjskimi plesi ali nad brki Janka Bračikovega. Vsekakor pa so bili Navratilovci najbolj navdušeni nad nizkimi cenami hrane in pijače.

Pa še nekaj nasvetov za tiste, ki bi želeli na Madžarsko. Imajo poceni sir, sušeno meso, nože in ekonom lonce. Badelov vinjak Cezar je cenjen kakor škotski wyski ali francoski konjak. Najlažje se sporazumevate v madžarščini. Možno je kupiti nič koliko izdelkov z Zahoda. Vendar so cene le teh izredno visoke. Npr. Ameriški cigareti so devetkrat dražji kot domači. (nek se vidi raskoš)

Navratilovci so se polni vtisov, sira in ruske vodke vrnili skozi železno zaveso. V Čakovcu so imeli krajši postanek z malico. Kakšna podražitev!

M. R.

Kako postati najboljši?

Že dalj časa smo lahko opazovali učenke SŠTU Metlika, kako se podijo po travnati površini pred DO »BETI« z gasilskim orodjem. Mnogi v DO so imeli pomisleke, kako je mogoče, da tako mlada dekleta, ki v povprečju še niso stara 16 let, tako zavzeto in marljivo vadijo ter izvajajo navodila mentorjev Slavka Majzlja in Dušana Rusa.

Dva dni pred tekmovanjem je iz opravičenih razlogov odpovedala sodelovanje na tekmovanju še ena učenka. Takoj smo našli zamenjavo tudi zanjo, toda postali smo zelo pesimistično razpoloženi, saj smo bili prepričani, da s takšnimi spremembami pred tekmovanjem ne moremo doseči dobrega rezultata. Že smo razmišljali, da odpovemo nastop ekipe SŠTU na občinskem gasilskem tekmovanju, toda prevladalo je mišljenje, da je boljše, iti na tekmovanje, ter si tako ustvarijo tekmovalno vzdušje, ki jim bo prišlo prav na bodočih tekmovanjih.

Tako je prišel 7. junij. Dekleta so bila zadržana, čeprav je vladalo tekmovalno razpoloženje, saj so se zavedala, da je potrebno vajo izvesti brez večjih napak ne glede na hitrost. Favoriti so bila Kometova dekleta in BETI I. Prišel je čas, ko je vodja tekmovanja poklical ekipo SŠTU Metlika, naj se pripravi za nastop. Dekleta so si pripravila orodje, nakar je desetarka dala ukaz v »NAPAD«. Takrat so sodniki sprožili štoparice in beležili vsako napako. V presenečenje vseh so dekleta spajala cevi, kakor da že več let vadijo skupaj, brez vsake treme in večjih napak so dekleta končale z vajo. Šele ko so vsa dekleta končala z vajo na motorni črpalki, se je pokazalo, da je ekipa SŠTU dosegla najboljši rezultat, takoj za njimi je bila ekipa »BETI I« in daleč za njimi so bila dekleta iz Kometa.

Toda s tem tekmovanje še ni bilo končano, potrebno se je bilo pomeriti še v štafetnem teku. Pred tekom je prevladalo rivalstvo med Betinima ekipama, saj bi BETI I morala teči štafeto 4 sekunde boljše kot

ekipa SŠTU Metlika, da bi osvojila prvo mesto, toda to se ni zgodilo in tako je ekipa SŠTU osvojila prvo mesto.

Takoj po tekmovanju je zavladalo pravo veselje med dekleti SŠTU Metlika, saj se je na občinskem gasilskem tekmovanju prvič zgodilo, da so mladinke osvojile v konkurenci članic prvo mesto.

Pa pogledjmo, katera dekleta so osvojila prvi pokal v gasilskih veščinah za SŠTU Metlika. To so bile: Slavica Hostič—desetarka, Snježanka Hajsan — strojnik, Darinka Mihičinac — sel, Božica Ribič — napadalec 1, Ankica Podrebarac — napadalec 2, Katica Rahija — vodar 1, Darja Gornik — vodar 2, Vesna Starešinič — cevar 1, Marina Marsič — cevar 2, Rezerve: Mirjana Mateljan in Darinka Sodja, omeniti pa velja še Martina Metekoviča, ki je prav tako sodeloval v pripravah in napravil marsikatero delo namesto deklet, zato si želimo, da bi bilo na prihodnjem tekmovanju vsaj 9 Tinetov ter bi tako lahko tekmovali tudi z moško ekipo SŠTU Metlika.

Krivično bi bilo, ko tu ne bi omenili še deklet Beti I, ki so v veliki meri pripomogle k popolnemu uspehu Betinih ekip, toda sreča je bila tokrat naklonjena ekipi SŠTU Metlika. Ekipa Beti I je bila že 30.05.87 na tekmovanju Nogačarjev v Čakovcu, kjer je pokazala solidno znanje. Pa pogledjmo, katera dekleta so zastopala ekipo BETI I. To so bile Cvetka Predalič — desetarka (DSSS), Ljiljana Šoštarič — strojnik (kon. Met.), Nada Hrestak — sel. (kon. M) Vesna Tuškan — napadalec 1 (KiV), Mira Gurovič — napadalec 2 (kon. M), Mojca Konda — vodar 1 (DSSS), Jožica Brodarič — vodar 2 (Metraža), Darinka Stojkovič — cevar 1 (Kiv), Branka Jurajevič — cevar 2 (DSSS), Rezerva: Renata Brodarič (kon. M).

Vsem dekletom, ki so se udeležile vaj in tekmovanja, čestitamo na uspehu in jim izrekamo vso pohvalo, vsem, ki se pa iz neopravičenih razlogov

PREBERITE, NI PREPOVEDANO

niso udeležile usposabljanja, pa izrekamo grajo, ter jim damo v premislek, zakaj ravnajo v nasprotju z moralnimi in gasilskimi načeli. Pa pogledjmo, katera dekleta niso hotela zastopati ekipe Beti na imenovanem tekmovanju. To so: Anica Plut — nižja gasilska častnica, Gordana Hrastov — gasilka z izpitom, obenem predsednica OOZSMS v TOZD Konf. Metlika in Biserka Bukovac — gasilka z izpitom.

Tekmovanja na Krasincu so se udeležili tudi fantje iz naše DO, toda tokrat jim sreča ni bila naklonjena in so bili zaradi napake pri izvedbi štafete diskvalificirani.

Na koncu zaželimo vsem ekipam BETI še mnogo uspehov na tekmovanjih, posebno na bližnjem tekmovanju gasilskih enot CZ, ki bo organizirano predvidoma septembra 1987.

In še nekaj izjav udeleženk tekmovanja:

Slavica Hostič (SŠTU): »Pred tekmovanjem sem morala prevzeti vlogo desetarke, kar je bila zame posebna obremenitev, saj doslej nisem nastopala na nobenem tekmovanju, naenkrat pa sem morala prevzeti odgovornost za kompletno ekipo. Pred tekmovanjem sem imela veliko tremo in še sedaj ne vem, kako mi je uspelo ekipo pripeljati na tekmovalni prostor, predati raport in odtekmovati. Na koncu pa sem zelo presrečna, saj smo osvojile prvo mesto in s tem pokal, kar tudi v sanjah nisem pričakovala.«

Katica Rahija (SŠTU): »Ker sem že prej tekmovala za DVD Paka, sem vajena tekmovalnega vzdušja, pa tudi dela v desetini. Žal pa sem v ekipo vstopila zadnji trenutek in sicer po naključju, ter sem se morala priučiti dela, ki jih prej nisem nikoli delala. Ker sem zelo malo vadila, imela pa sem odločilno nalogo v desetini — vodarja 1, sem bila v veliki dilemi, kako najboljšo izpeljati svoje delo. Na moje veselje mi je to uspelo, toda če hočemo dosežati še boljše rezultate, moramo še več vaditi, za kar pa mislim da imamo veliko volje, še posebej sedaj, ko smo indust-

rijske prvakinje v občini Metlika. Za rezultat, ki smo ga dosegle, gre tudi v veliki meri zasluga mentorjem tov. Slavku Majzlju in tov. Dušanu Rusu, ter upam, da bomo pod njihovim vodstvom dosegle še kakšen dober rezultat.«

Snježanka Hajsan (SŠTU): »V začetku usposabljanja sem imela do gasilskih vaj zelo velik odpor, ki pa je sčasoma poješnjal. Sedaj, ko smo osvojile prvo mesto, pa sem presrečna in bom v nadalje z veliko voljo še naprej delala v gasilskih vrstah.«

Darinka Mihičinac in Božica Ribič (SŠTU): »Da je gasilstvo humana organizacija, sva vedeli že prej, toda šele sedaj sva se prepričale, da so sestavni deli gasilstva tekmovanja, gašenje in tovariški odnosi med gasilci. Zelo sva zadovoljni, saj sva prispevali svoj delež k osvojitvi pokala.«

Cvetka Predalič (BETI I) desetarka: »Pred tekmovanjem sem potihem pričakovala, da bomo boljše kot Kometova ekipa, toda tega si nisem upala reči naglas. Nisem pa pričakovala, da se bodo učenke SŠTU tako dobro odrezale, saj na predhodnih vajah niso pokazale takšnega znanja, kot so ga na tekmovanju. V ekipi »BETI I« je potrebno napraviti še nekaj sprememb, in sicer dobiti dve do tri nove članice, tako da bomo imele vedno dostojne zamenjave. Drugega mesta sem vesela, čeprav šele sedaj vidim, kaj smo zamudile, toda ko pokal ostaja v naši DO, je vseeno, katera ekipa ga je osvojila. Čestitam ekipi SŠTU na osvojenem pokalu, industrijskim ženskim ekipam Kometa in Novoteksa pa sporočam, da je minil čas, ko so osvajale prva mesta, ker je sedaj nastopil naš čas — čas ženskih ekip »BETI I«.

Takšne in podobne izjave so dajala tudi druga dekleta ekip SŠTU in BETI I.

Upajmo, da bodo dekleta držala besedo in nas na prihodnjih tekmovanjih dostojno zastopala. Zaželimo jim čim več uspeha z gasilskim »NA POMOČ«.

S. M.

NOVA PRIDOBITEV

Procesni računalnik

Zadnje desetletje smo pričali naglemu razvoju opreme za konfekcijsko proizvodnjo, predvsem za pripravo dela v krojilnicah. Proizvajati čim več, čim hitreje, kvalitetno, poceni in v tej delovno intenzivni stroki biti konkurenčen, je bil moto, ki je že pred sedmimi leti naš vodilni tim vodil k razmišljanju o posodobitvi dela na tem področju. Ker je v svetu uporaba računalnika tudi v tekstilni industriji dosegla presenetljive rezultate pri reševanju problemov priprave in poteka proizvodnje, smo se leta 1985 odločili za nakup procesnega računalnika za razmnoževanje krojev in izdelavo krojnih slik. Osnovni namen nakupa je bil povečati izkoristek materiala in izboljšati kvaliteto dela.

Dobavitelj Sistema je bila francoska firma LECTRA, ki ima svoje predstavništvo za Vzhodno Evropo na Dunaju. Oprema je bila dobavljena v decembru 1985 in instalirana v februarju 1986. Šolanje kadrov je potekalo pod strokovnim vodstvom dobavitelja Sistema v Franciji in v Metliki. Pri tem je bilo vloženega veliko truda, ker je za delo s procesnim računalnikom potrebno poznavanje strokovnega dela in obvladati veliko računalniških funkcij, ki jih lahko opredelimo v tri skupine.

1. Razmnoževanje krojev (digitaliziranje)

Najpomembnejše pri tej fazi dela je priprava pravil razmnoževanja, to je določanje premikov v širino in dolžino posameznega krojenega dela z vrednostmi koordinat. Delavci, ki opravljajo to delo, morajo poznati konstrukcijo modela, konfekcijsko tehnologijo ter način krojenja in šivanja. Sledi snemanje krojnih delov v osnovni velikosti na čitalcu koordinat (digitalizator). Nato se razmnoženi krojni deli posamezno preverijo na grafičnem terminalu, kjer se po potrebi

tudi modificirajo. Razmnoženi krojni deli se nato izrišejo v naravni velikosti, ponovno preverijo in končno shranijo v banko podatkov. Čas priprave krojnih delov je odvisen od zahtevnosti modela.

2. Izdelava krojnih slik

Prva faza je specifikacija modela in nato še dodelitev parametrov za krojno sliko. Ti podatki vsebujejo širino materiala, velikostne številke, vrsto modela, planirani izkoristek materiala in lego krojnih delov. Nato sledi študij krojne slike po želenem vrstnem redu. Vsi deli modela se v zgornjem delu ekrana pojavijo v zmanjšani velikosti. V spodnjem delu pa je pripravljena delovna širina materiala. S pomočjo kontaktne plošče in stylusa (kontaktnega svinčnika) se krojni deli poljubno premikajo in vnašajo v delovno širino materiala. Med razvrščanjem se na zaslonu ves čas prikazujejo tudi podatki o dolžini krojne slike in izkoristku materiala. Ko je krojna slika gotova jo shranimo v banko podatkov in izpišemo na pisalnik vse informacije, ki nam služijo za izračun dejanskega potrebnega materiala za proizvodnjo in za primerjavo s planskimi podatki.

Čas izdelave krojnih slik je odvisen od števila krojnih delov, ki morajo biti položeni v njej. Tako pripravljamo krojno sliko, za nekatere zahtevne modele kopalke tudi po tri ure, medtem ko je slika za enostaven jogging pripravljena, v desetih minutah. Dejstvo je, da pri nekaterih krojnih slikah dosežemo boljši izkoristek materiala, pri drugih manjši. To je razumljivo, saj je možnost kombiniranja krojnih delov v krojni sliki s 100 in več različnimi krojnimi deli mnogo večja kot pri sliki z deset in manj deli.

V želji, da bi še izboljšali krojne slike in zmanjšali čas za pripravo, pripravljajo strokovnjaki dobavitelja sistema LECTRA še nove programe, ki bodo omogočili izdelavo krojnih slik samo z računalnikom. Potreben bo le vnos podatkov

o vrsti in številu krojnih delov, ki naj bodo položeni na materialih določene širine, in računalnik bo izmed vseh možnih variant izbral najugodnejšo.

3. Izrisovanje krojnih slik v naravni velikosti

Izdelane krojne slike izrišemo v naravni velikosti na sistemu PLOTER in jih dostavimo v krojilnice.

V našem oddelku izvajamo vso pripravo izdelave krojnih slik na osnovi delovnega naloga, kjer so specificirane vse potrebne količine v velikostnem in barvnem asortimanu. Dobimo tudi specifikacijo potrebnega osnovnega materiala po planskih normativih.

Največje težave, ki jih imamo pri delu, so različne širine materialov. Za mnogo modelov dobimo za določeno barvo tudi po pet različnih artiklov pletiv od širine 120 do 180 cm.

Tako moramo izdelati veliko originalnih krojnih slik. Z boljšim planiranjem bomo morali materiale tipizirati po modelih ali vsaj po barvah modelov, saj so tudi naše kapacitete omejene (samo 2 grafični enoti). Po izdelanih krojnih sli-

kah in na osnovi informacij, ki jih izpišemo iz sistema, izračunamo dejansko potrebo materiala za lansiranje v TOZD po delovnih nalogih.

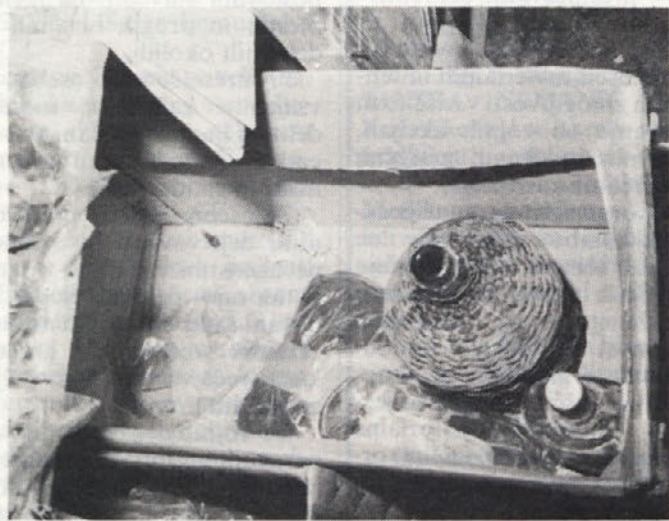
V obdelavo dobimo veliko delovnih nalogov, ki so samo delno pokriti z materialom, kar močno otežkoča delo v našem oddelku in še bolj v proizvodnji.

Naslednja faza, ki jo bomo morali v prihodnosti prenesti na računalnik, je konstrukcija modelov. Na tem področju tudi strokovnjaki dobavitelja sistema razvijajo programe in ni daleč čas, ko bo konstruktor preko terminala izdelal osnovni kraj izključno z računalnikom. Sedanja programska oprema tudi omogoča modeliranje novih modelov s pomočjo računalnika. Zato moramo začeti postopoma razvijati konstrukcijski oddelek v Metliki.

Uvajanje računalniške tehnike v pripravi za krojenje ima več prednosti. Dosegli smo boljši izkoristek materiala, povečala se je hitrost, kvaliteta in ažurnost izdelave. S tem smo v veliki meri dosegli cilje, ki smo si jih zastavili ob nakupu računalnika.

Ana Popovič

FOTO ŽEBLIČEK

ZAENKRAT TIHO: ne bomo izdali, kje v Beti je nastal tale posnetek. Lahko nam verjamete, da steklenica ni bila prazna, tudi voda ni bila v njej, ampak nekaj zelo opojnega. Kdo je praznoval in kaj je slavil, ne vemo. Morda celo nič, mogoče je to le navada, ki pa ne sodi k delovnemu času. (Foto: B. Matkovič)

CIVILNA ZAŠČITA

Civilna zaščita je del splošne ljudske obrambe in družbene samozasčite v SRS in se organizira v vseh bivalnih in delovnih okoljih, kot najširša oblika priprav in udeležbe delovnih ljudi in občanov za zaščito in reševanje prebivalstva, materialnih in drugih dobrin, ob vojnih akcijah, ob naravnih in drugih nesrečah in za izvajanje samozasčitnih nalog v izrednih razmerah.

Delovni ljudje in občani se organizirajo in delujejo v civilni zaščiti v skladu z zakonom in z načrti civilne zaščite, ki so sestavni del obrambnih načrtov. Temeljne in druge organizacije združenega dela, KS, SIS itd., so odgovorne za zaščito in reševanje prebivalstva materialnih in drugih dobrin ob vojnih akcijah, ob naravnih in drugih nesrečah ter v izrednih razmerah. V ta namen skrbijo za pripravljanje in usposabljanje delovnih ljudi in občanov za osebno in vzajemno zaščito, določajo ukrepe civilne zaščite ter organizirajo štabe in enote civilne zaščite.

Delovanje civilne zaščite temelji na:

- množičnem uresničevanju osebne in vzajemne zaščite delovnih ljudi in občanov,
- uresničevanju preventivnih in drugih ukrepov za zaščito in reševanje in vključevanju vseh materialnih in tehničnih zmogljivosti v zaščito in reševanje ob vojnih akcijah, naravnih in drugih nesrečah ter izrednih razmerah,
- organiziranju in usposabljanju štabov in enot civilne zaščite ter na pripravljanju temeljnih in drugih organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti za zaščito in reševanje,
- vključevanju teritorialne obrambe, narodne zaščite, organov za notranje zadeve in drugih družbenih sil v obsežne in zahtevne reševalne akcije,
- uresničevanju enotnosti vodenja zaščitnih in reševalnih akcij kot dela enotnega sistema vodenja v splošni ljudski obrambi in družbeni samozasčiti.

Civilna zaščita se aktivira in izvaja ob vojnih akcijah, naravnih in drugih nesrečah ter v izrednih razmerah v skladu z načrti civilne zaščite in odločitvami pristojnih organov temeljnih in drugih organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti, drugih samoupravnih organizacij in skupnosti v času in obsegu, ki je potreben za zaščito in reševanje prebivalstva, materialnih in drugih dobrin.

Civilno zaščito aktivira poslovodni organ v organizaciji združenega dela ali delovni skupnosti, svet krajevnih skupnosti v krajevni skupnosti, hišni svet v stanovanjski hiši, Izvršni svet občinske skupščine ali pristojni štab civilne zaščite oziroma njegov poveljnik. Civilno zaščito aktivirajo tudi na podlagi odločitve pristojnega komiteja za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozasčito.

OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA

Osebna in vzajemna zaščita obsega ukrepe in postopke za neposredno in vzajemno zaščito, prvo pomoč in reševanje delovnih ljudi in občanov ter družbenega in zasebnega premoženja v stanovanjskih hišah, poslovnih stavbah, na javnih mestih in drugih bivalnih in delovnih okoljih.

Pri uresničevanju osebne in vzajemne zaščite si morajo delovni ljudje in občani pomagati v skladu z načeli vzajemnosti in solidarnosti.

Za osebno zaščito pred vojnimi dejstvomani in drugimi nevarnostmi v vojni in v miru, si morajo delovni ljudje in občani sami zagotoviti osebno zaščitna sredstva, če jim takšna sredstva niso zagotovljena na drugi način.

Ob vojnih dejstvomanih, ob naravnih in drugih nesrečah, v izrednih razmerah ter ob drugih nevarnostih, pričnejo delovni ljudje in občani takoj izvajati na lastno pobudo potrebne zaščitne in reševalne ukrepe in se po potrebi sami organizirajo v skupine in druge organizirane oblike delovanja.

Delavski svet oziroma njemu ustrezen organ temeljne in druge organizacije združenega dela, organi upravljanja drugih samoupravnih organizacij in skupnosti skrbijo za organiziranje in izvajanje preventivnih in drugih ukrepov, za zaščito in reševanje delavcev, materialnih in drugih dobrin, za organiziranje, usposabljanje in opremljanje enot civilne zaščite ter za izvajanje drugih nalog civilne zaščite.

V delovnem okolju izvajajo ukrepe za zaščito in reševanje po načelih osebne in vzajemne zaščite delavci temeljne in druge organizacije združenega dela ter druge samoupravne organizacije in skupnosti. Njihovo delovanje usmerja štab civilne zaščite oziroma poveljnik enote civilne zaščite.

UKREPI CIVILNE ZAŠČITE

Z ukrepi civilne zaščite se izvaja zaščita in reševanje prebivalstva, materialnih in drugih dobrin ob vojnih dejstvomanih, ob naravnih in drugih nesrečah, ter v izrednih razmerah.

- Ukrepi civilne zaščite so:
- a) Zaklanjanje prebivalstva in materialnih dobrin
 - b) Zaščita in reševanje ob rušenjih
 - c) Zaščita in reševanje ob poplavih
 - č) Zaščita in reševanje ob požarih
 - d) Zaščita in reševanje ob eksplozijah
 - e) Prva medicinska pomoč
 - f) Zaščita in reševanje živali in živil živalskega izvora
 - g) Zaščita in reševanje rastlin in živil rastlinskega izvora
 - h) Radiacijska, kemijska in biološka zaščita
 - i) Evakuacija
 - j) Oskrba ogroženega in prizadetega prebivalstva
 - k) Asanacija terena
 - l) Zatemnitev
 - m) Maskiranje

Poleg omenjenih ukrepov se lahko določijo še drugi ukrepi civilne zaščite. Ukrepi civilne zaščite obsegajo zlasti:

- naloge in aktivnosti za preprečevanje oziroma zmanjševanje posledic vojnih dejstvomani in izrednih razmer

— naloge in aktivnosti za preprečevanje naravnih in drugih nesreč, ter preprečevanje oziroma zmanjševanje njihovih posledic

— organizacijske, kadrovske, materialne in druge priprave za izvajanje zaščite in reševanja

Izvajanje ukrepov civilne zaščite ob vojnih akcijah, naravnih in drugih nesrečah ter v izrednih razmerah organizira in vodi pristojni štab za civilno zaščito.

Za zaščito pred vojnimi akcijami in njihovimi posledicami se prebivalstvo, materialne in druge dobrine zaklanjajo v zaklonišča, zaklonilnike in druge zaščitne objekte.

Glede na odpornost in uporabo se gradijo osnovna, ojačana in dopolnilna zaklonišča ter zaklonilniki in drugi zaščitni objekti.

Zaklonišča morajo izpolnjevati pogoje, ki so določeni s tehničnimi normativi za zaščito pred učinki sodobnih vojnih

FOTO ŽEBLJIČEK

PODOBA ZA BARVARNO o urejenosti našega okolja. Prda bi bila Beti in Metlika vid lepša, urejenjša. Tale foto žebliček, posnel ga je Bran Matkovič, dežurni fotograf. Takšno podobo je videti za barvarno. Morda še kje.

Zadnje čase veliko govorimo o urejenosti našega okolja. Prda bi bila Beti in Metlika vid lepša, urejenjša. Tale foto žebliček, posnel ga je Bran Matkovič, dežurni fotograf. Takšno podobo je videti za barvarno. Morda še kje.

sredstev. Zaklonišča se gradijo praviloma tako, da jih je v miru mogoče uporabljati tudi za druge namene, vendar to ne sme vplivati na njihovo uporabnost in pripravljenost za zaščito.

Zaščita in reševanje ob rušenjih in pred drugimi nevarnostmi ob vojnih dejstvomanih, potresih, poplavih in ob drugih nesrečah, se izvaja s prostorskiimi, urbanističnimi in drugimi ukrepi za zaščito prebivalstva, materialnih in drugih dobrin, z njihovim reševanjem in odpravljanjem posledic rušenja oziroma poplav in drugih nevarnosti. Pri zaščiti in reševanju ob rušenjih, poplavih in drugih nevarnostih sodelujejo zlasti gradbene, rudarske, komunalne, transportne, vodnogospodarske in druge organizacije združenega dela, gasilske organizacije, gorska reševalna služba, radioamaterske in druge organizacije za tehnično kulturo, društva ter enote civilne zaščite.

Ob neposredni vojni nevarnosti in v vojni ali ob naravnih nesrečah ter v izrednih razmerah, se lahko odredi obvezna evakuacija delovnih ljudi in občanov, OZD in drugih organizacij oziroma skupnosti ter materialnih dobrin. Evakuacijo odredi IS SRS, v nujnih primerih pa tudi IS občinske skupščine.

V vojni, če je treba pa tudi ob neposredni vojni nevarnosti, se zatemnijo naselja, gospodarski in drugi objekti, ter prometna sredstva v skladu z načrti za zatemnitev.

Zatemnitev stanovanjskih hiš in drugih stavb, industrijskih in gospodarskih objektov ter pomembnih sredstev, morajo izvajati uporabniki stanovanj in stavb, lastniki in vozniki prometnih sredstev, OZD in druge organizacije, ki se morajo že v miru oskrbeti s sredstvi za zatemnitev.

Za učinkovito gašenje požarov v vojni, ob naravnih in drugih nesrečah ter izrednih razmerah morajo organizacije združenega dela, krajevnih skupnosti in druge samoupravne organizacije in skupnosti ter občine izdelati načrt za varstvo pred požarom, ki je sestavni del načrta civilne zaščite.

Prvo medicinsko pomoč prebivalstvu izvajajo delovni ljudje in občani z ukrepi osebne in vzajemne zaščite, zdravstvene organizacije, RKS, druge organizacije in službe, ki so za to usposobljene ter enote civilne zaščite.

Za preprečevanje in odpravljanje posledic delovanja radioloških, kemičnih in bioloških sredstev, delovni ljudje in občani, organizacije združenega dela, samoupravne organizacije in skupnosti zagotavljajo sredstva in izvajajo druge ukrepe za osebno in kolektivno zaščito.

Ob neposredni vojni nevarnosti in v vojni ali ob naravnih nesrečah ter v izrednih razmerah, se lahko odredi obvezna evakuacija delovnih ljudi in občanov, OZD in drugih organizacij oziroma skupnosti ter materialnih dobrin. Evakuacijo odredi IS SRS, v nujnih primerih pa tudi IS občinske skupščine.

V vojni, če je treba pa tudi ob neposredni vojni nevarnosti, se zatemnijo naselja, gospodarski in drugi objekti, ter prometna sredstva v skladu z načrti za zatemnitev.

Zatemnitev stanovanjskih hiš in drugih stavb, industrijskih in gospodarskih objektov ter pomembnih sredstev, morajo izvajati uporabniki stanovanj in stavb, lastniki in vozniki prometnih sredstev, OZD in druge organizacije, ki se morajo že v miru oskrbeti s sredstvi za zatemnitev.

ENOTE CIVILNE ZAŠČITE

Enote civilne zaščite so posebno organizirane ter tehnično in strokovno usposobljen del CZ, namenjen za zaščito in reševanje prebivalstva, materialnih in drugih dobrin ob vojnih akcijah, ob naravnih in drugih nesrečah ter v

izrednih razmerah.

Enote civilne zaščite so splošne in specializirane.

Splošne enote se ustanovijo za izvajanje manj zahtevnih ukrepov.

Specializirane enote se ustanovijo za izvajanje posameznih vrst ukrepov civilne zaščite.

Vrsta, velikost in število enot CZ se določi na podlagi ocene ogroženosti temeljne in druge organizacije ZD, KS, druge samoupravne organizacije in skupnosti ter DPS pred vojnimi akcijami ter naravnimi in drugimi nesrečami. Enote CZ delujejo v skladu z načrti CZ in po navodilih pristojnih štabov za civilno zaščito.

ŠTABI ZA CIVILNO ZAŠČITO

Štabi za civilno zaščito organizirajo, usmerjajo in pripravljajo delovne ljudi in občane za osebno in vzajemno zaščito, usposabljujejo enote CZ, odredjajo, organizirajo in usmerjajo izvajanje zaščitnih in reševalnih ukrepov, ter vodijo zaščitne in reševalne akcije ob neposredni vojni nevarnosti in v vojni, ob naravnih in drugih nesrečah ter v izrednih razmerah.

Štab za CZ je za svoje delo odgovoren organu, ki ga je ustanovil, pristojnemu komiteju za SLO in DS ter višjemu štabu za CZ.

Štab za CZ ima poveljnika, načelnika ter člane, katerih število se določi ob njihovem imenovanju. Štab za CZ imenuje v DO DS oziroma svet KS v KS. Pripadnik CZ, ki je razporejen v štab ali enoto CZ mora v osmih dneh prijaviti občinskemu upravnemu organu pristojnemu za zadevo LO, pri katerem je vpisan v evidenci: spremembo priimka ali imena, spremembo stanovanja, spremembo stalnega prebivališča, pridobitev strokovne izobrazbe, spremembo zaposlitve z navedbo organizacije, organa ali zasebnega delodajalca pri katerem je zaposlen ter vrsto in kraj morebitne samostojne dejavnosti.

Pripadnik civilne zaščite, ki je zaposlen v OZD, v drugi samoupravni organizaciji ali skup-

nosti ali organu DPS, prijavi spremembe iz prejšnjega odstavka pristojni strokovni službi, ki v osmih dneh od dneva, ki so ji spremembe prijavljene obvesti o teh spremembah pristojni občinski upravni organ pristojen za zadeve ljudske obrambe.

SLAVKO MAJZELJ

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi moje drage in nepozabne mame Rozalije Cvetkovič iz Rigonc se najtopleje zahvaljujem sodelavcem Beti iz Dobove za podarjeni venec in izraze sožalja, za tolažilne besede v najtežjih trenutkih. Hvala sodelavkam in sodelavcem, ki so mojo zlato mamo pospremili na njeni zadnji poti.

Zalujoča hčerka Rozalija Hotko z družino

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi dragega očeta ANTONA RIBARIČA iz Orljakovega se zahvaljujem OO ZSmetraža in sodelavcem iz barvarne za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje.

Hčerka Marija Malatestinič z družino

ZAHVALA

Ob izgubi mojega očeta JANEZA NEMANIČ iz Križevske vasi se iskreno zahvaljujem sodelavcem in OOS »Komet« Konfekcija Metlika za podarjeno cvetje in venec ter za izrečeno sožalje. Hvala vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoča hčerka Albina Nemanič

ZAHVALA

Ob boleči in nenadni izgubi moje drage mame, IRME VRTAČIČ, se zahvaljujem OOS Komet in sodelavkam za podarjene vence in izraze sožalja. Hvala vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti.

Zalujoča hčerka Branka Lužar z družino

NAŠ POHOD

Razočarani in zadovoljni

Pred nedavnim smo ustanovili v DO »Beti« športno društvo z rekreativno sekcijo, ki je poskušala nedavno s pismenimi in ustnimi obvestili zbuditi iz spomladanskega spanja vse mlade in manj mlade. Skupaj z metliškim Partizanom smo organizirali pohod »Po poteh partizanske Bele krajine« v soboto, 23. maja 1987 na relaciji Metlika — Grabrovec — Bušinja vas — Bereča vas — Lokvica — Metlika. Pohod je bil posvečen dnevu mladosti.

V soboto je bilo vreme kot naročeno za pohod v spomladansko obarvano naravo, tako da smo pričakovali velik odziv, saj je naš kolektiv mlad kolektiv in tudi v samem mestu je veliko mladine.

Kako smo bili razočarani na zbirališču pohoda, saj se nas je do 8.30 zbralo malo: štirje odrasli in tri pionirke. Pa nismo odnehali. Namenili smo se na pohod in krenili po začrtani trasi ter uživali v svežem zraku in preplepi naravi. Domov smo se vrnili ob 11.30 uri.

Zamudili nismo ničesar, saj je ostal še ves popoldan za pospravljanje, okapanje ali tudi lenarjenje.

Sprašujem se le, kako naj spodbudimo naše delovne ljudi in mladino k prijetnim pohodom. Bi bila akcija uspešnejša, če bi obljubili vsakemu nekaj pečenke in nekaj vina?

Odganjam take misli, saj sem optimist in se prepričujem, da so bili vsi angažirani na drugih družabnih akcijah in srečanjih ter da bo ob organiziranju prve naslednje rekreativne akcije udeležba neprimerno večja.

SD Beti Metlika
Dušica Guštin

Krstinja malce drugače

Prav bi bilo, da bralce Vezila s sliko in besedo malo podrobneje seznanimo z občino Vojnič in Krstinjo, kjer deluje naš novi obrat konfekcije.

Ko se vozimo z avtomobilom iz Karlovca proti Vojniču in naprej proti Krstinji, ne moremo mimo tega, da ne opazimo egzotičnih lukenj v cesti in še bolj egzotičnih imen gostišč ob njej: Ribarska kuća, Slunjska brda, Zlatna podkva, Krajina, Kordunaška kuća, Desetka, Putnik, Snack bar-Form, Dule, Dva goluba, Crvene ruže, Vilin točak, Tri brata in za konec še gostišče z imenom Razvod braka. (Zlobneži pravijo, da v to zadnje redno zahaja Jože Cigič, vodja obrata v Krstinji, da bi laže prenesel ločeno življenje). Sicer pa smo od Karlovca do Krstinje našli kar 23 gostinskih objektov in sploh ni čudno, da se službena potovanja v naš novi obrat včasih nepredvidoma zavlečejo. Pa še nekaj smo opazili ob cesti. Nenavadne prometne znake in smerokaze z napis: Prodajem traktor, Kuća za prodaju itd. Pa še en napis mi je ostal posebej v spominu. Na neki gostilni je pisalo: Danas pečena pečenka.

In že smo v Krstinji. Samega zaselka dolgo na zagledaš, saj je skrit v kotlini. Od daleč vidiš le ruševine starega stolpa, saj je tod potekala meja Vojne krajine.

Pogled na Krstinjo. Nekaj razmetanih hiš, prazna cesta, le okoli bifeja je za spoznanje bolj živahno in nova, velika in moderna zgradba Beti, ki

kakor da ne sodi v to okolje, saj je zmotila idilo, ki tukaj vlada od nekdanj.

V obratu nas prijazno sprejmejo in izvemo marsikaj zanimivega. Krstinja šteje 180 prebivalcev. Beti je edina industrija v kraju in okolici. Žene in dekleta iz Krstinje in okoliških vasi so tu dobile prvo in edino možno zaposlitev. Škoda, da nismo prišli v sredo, ko je tukaj živinski sejem. Tedaj je baje zelo živo. Sicer pa to najboljše vedo metliški gostilničarji in živinski mešetarji, ki so te kraje že zdavnaj raziskali. Vsekakor pa bo Betina konfekcija pripomogla, da jih spoznajo tudi drugi.

Po povratku iz Krstinje smo se za hip ustavili tudi v občinskem središču, v Vojniču. Prav je da predstavimo tudi občino.

Občina Vojnič je ena od nerazvitih občin SR Hrvatske. Meri 237 km². Prav tako je redko naseljena, saj živi na njenem teritoriju le nekaj več kot osem tisoč prebivalcev. Od tega je zaposlenih 1200. Za občino je značilno odseljevanje mladih, ki iščejo delo in zaposlitev v večjih in razvitejših sredinah. Problem občine je tudi zaposlovanje žensk, saj je obrat Beti edina DO, ki zaposluje pretežno ženske in je s tem ogromna pridobitev za občino, v kateri je še danes čutiti, da je bil njen življ med drugo svetovno vojno deležen številnih grozot in bratomornega klanja.

M. R.

Nekaj prireditev

11. julij 1987 — na Vinomeru pri Metliki bo dan Beti. Na sporedu bodo športna in šalji-va tekmovanja, kulturni program ter zabava in ples ob priznanem ansamblu. Isti dan bodo podeljena v restavraciji Beti priznanja in denarne nagrade jubilarom dela.

18. julij 1987 — na Vinomeru pri Metliki bo veleveselica Razkošje v stelji. Prireditelji so člani Metliške folklorne skupine Ivan Navratil iz Metlike. Zabaval vas bo ansambel Rž, manjkal ne bo že tradicionalni srečolov in šunkolov, a tudi družabne igre ne.

25. julij 1987 — Gribeljci pripravljajo za ta dan Noč na Kolpi. Letos devetič. Noč na Kolpi je znamka dobre zabave, odlične pijače in jedače.

25. in 26. julij 1987 — športno društvo iz Vinice vas vabi na tamkajšnje kopaljšče. Tam bodo zabavne športne igre, tam bo odlični ansambel, najverjetneje Rž, tam bodo pesniki, pisatelji, skladatelji. Nagradili bodo najduhovitejše plovilo. In tako naprej in tako dalje.

11. avgust 1987 — na grajskem dvorišču v Metliki bodo potekale metliške kulturne prireditve. Tako kot lani, ko so bile odlično obiskane. Na sporedu bodo razstave, koncerti, monodrame, glasbeni večeri. Vabila in plakati vas bodo opozarjali na vsako predstavo posebej.

T. G.

NOVA RUBRIKA?

Predlagam, da v *Vezilo* uvedemo novo rubriko, v kateri bi vsakdo lahko napisal, kaj mu leži na srcu, postavil vprašanje ali podal svoje videnje neke stvari, skratka nekakšno odprto tribuno o vseh vprašanih, ki se tičejo dela in življenja pod to našo streho, imenovano »Beti«. Za začetek pa prispevek z naslovom:

Kuriti ali ne, to je bilo vprašanje?

Letos nas je tam nekje v sredini maja kar pošteno zeblo, predvsem nekatere po pisarnah, ki se pačne moremo ogreti s fizičnim delom. Res je, da je običajno kurilne sezone konec v začetku maja, vendar se letošnja zima očitno ni ozirala na to. Kar pošteno je udarila z repom, kakor pravimo. No, ker smo v naši DO prenehali ogrevati prostore s prvim majem, smo se ob prvem hladnem valu začasno ogreli le s priporočilom, naj se topleje oblečemo, ker da je za zagon kurjave potrebno najmanj dva dni. Hladno vreme pa se je kljub temu nadaljevalo in vsi smo pričakovali, da bo po dveh dneh po naših prostorih kaj topleje. Pa smo se bridko ušтели. Niti poskušal ni nihče natočiti vode v napeljavo, kar je bilo menda vzrok, da nismo takoj pričeli z ogrevanjem. Po pisarnah pa smo se medtem tresli od mraza, se zavijali v jopice, delali počepe, lomili premrle prste in Bog nam grehe odpusti, tudi preklinjali vse odgovorne, ki niso ničesar ukrepali. Očitno ni bilo nikomur mar, če bo kdo zbolel, se slabo počutil, ali mu bo pač upadla delovna vnema,

saj vemo, da zadovoljen človek dosega boljše rezultate, kot tisti, ki se nelagodno počuti, godrnja in je nasploh nezadovoljen s svojim delovnim okoljem.

Nekateri pa so ukrepali po svoje. Vse že zdavnaj prepovedane električne pečice so privlekli na dan, aktivirali plinske peči in vsa mogoča ogrevala, slišati je bilo celo, da so se grel s kuhalniki za kavo in feni za sušenje las. Vsi ti priključki in aparati pa so v glavnem na elektriko, ki tudi ni prenesla take obremenitve, pa je zato mrknila vsakih dvajset minut. Hkrati pa so mrknili tudi vsi terminali, električni pisalni stroji, računski stroji in ostali delovni pripomočki. In dokler so naši vrli in tiste dni zelo iskani elektriki zamenjali varovalke, je vse to stalo, potem pa se je začel postopek znova: priključila se je peč za pečjo, vse dokler spet ni zmanjkalo elektrike.

Ostali pa, ki so bili prepošteni ali preboječi, da bi si prinesli pečico z doma in vsi tisti, ki v vtičnicah tako in tako nimajo elektrike, ne glede na to, če je zmanjka ali ne, pa smo zmrzovali naprej, vse dokler nas ni rešila mati narava in nam poslala toplega sonca.

Ob vsem tem se mi poraja več vprašanj:

1. Ali je res vseeno, kako se delavec počuti na delu?
2. Ali je bilo res nemogoče spustiti vodo nazaj v radiatorje celih 14 dni?
3. Ali je smotrno izzivati nevarnost z različnimi pečicami in obremenjevati že tako obremenjeno električno omrežje?
4. Ali pa je mogoče mazut predrag oz. več vreden kot dobro počutje in zdravje delavcev?

Če ni ne eno ne drugo, potem naj mi kdo od odgovornih (če se to sploh kdo počuti) pojasni, zakaj smo sredi maja zmrzovali po pisarnah!

B. Matkovič

NOČI DO JUTRA

Lanske prireditve Noči do jutra na grajskem dvorišču v Metliki so lepo uspele. Oglevalo si jih je preko tri tisoč gledalcev. Sprakso bomo nadaljevali tudi letos. Poglejte, kaj vse si boste lahko ogledali letos julija in avgusta:

— metliška godba na pihala bo imela celovečerni koncert

— Gribeljci se bodo predstavili s petjem, igranjem na tamburice in z recitiranjem

— Razkošje v stelji, velefešta, bo 18. julija na Vinomeru

— Jože Falkner iz Trebnjega bo izvajal monodrami Tonija Gašperiča Vrtarjeva diploma in Volan, nomativ singulara — svoj večer bo imel Silvester Mihelčič

— Matjaž Rus je napisal celovečerno humorno pripoved Volite mene, ki jo bo izvajal Janez Vraničar — Luigi

— najodgovornejši za turizem v Beli krajini se bodo potili na razgovoru z naslovom Turizem — da ali ne?

— Srce srcu pa bo dobrodelna prireditev za nakup najpotrebnejših reči za metliški otroški vrtec. Vstopnina bo 3.000 dinarjev, nastopili pa bodo: tamburaši, folklor, Metliški mešani pevski zbor Beti, oktet Vitis, Beti pa bo pripravila modno revijo

— 29. avgusta bo večer poezije. Poslušalci bodo prisluhnili: Janiju Bevku, Dušanu Bečaju, Alenki Mežnaršič pa še komu. Večeru smo dali naslov Besede pod Oboki

— Noči do jutra bo zaključila metliška alternativna scena s šokantnim večerom malo drugače.

Za vsako prireditev posebej bodo izdelani plakati. Vabimo vas, da ste med gledalci letos tudi vi. Še to: ob vsaki prireditvi bo odprta tudi grajska klet, v kateri se bo mogoče okrepčati z vini, s pivom ali z brezalkoholnimi pijačami.

T. G.

Metlika, 26. junija 1987

FOTO UTRINKI

HARMONIKAR IVAN — Ko je na Vigredi nastopil Ivan Hočevar, ni deževalo, bilo pa je kar krepko vroče. Tudi gledalcev ni manjkalo. Toda to našega harmonikarja ni motilo, saj je vaje nastopov po raznih gostilnah in ohceti.

ŠTAFETA V ŽAKANJU — 8. maja 1987 je štafeta mladosti obiskala tudi našo TOZD Otroška konfekcija Žakanje. Po krajši slovesnosti, ki so jo skupaj z mladinci iz TOZD pripravili še pionirji Osnovne šole v Žakanju, pa je štafeto na njeno nadaljno pot proti Kamanju ponesel predsednik mladinske organizacije TOZD Franjo Fabina.

KAJ JE TO KLEPAČNICA — Mladi inovatorji nikjer ne mirujejo. Tako so mehaniki v TOZD Otroška konfekcija Žakanje naredili lično klepačnico, ki v svetu tehnike sicer ne predstavlja nobenega novega znanstvenega dosežka, je pa v veliko pomoč vratarju Stankoviću, ko je potrebno pokositi travo okrog tovarne. Takoj nam je bil pripravljen pokazati, kako se kosa kleplje, saj, čeprav se zdi enostavno, tega ne zna vsak. Kdor ne ve, kaj je to klepačnica, naj vpraša svojega očeta ali starega očeta, ali pa naj si jo gre ogledat v Žakanje. Prav radi mu jo bodo pokazali.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame Amalije Kocjan se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD konfekcija za denarno pomoč in izrečeno sožalje. Hvala osnovni organizaciji sindikata za podarjeno cvetje.

Žalujoča hčerka
Štefka Molek s hčerko

ZAHVALA

Ob izgubi brata Vlada Ivoševića se zahvaljujem sindikatu za venec, sodelavcem iz kotlarne pa za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Žalujoči brat Rade Ivošević
z družino

ZAHVALA

Ob tragični izgubi mojega moža Josipa Ladike iz Kamanja se iskreno zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata DSSS za denarno pomoč in cvetje. Hvala sodelavkam za izraze sočustvovanja in za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Žalujoča žena Katarina
Ladika

ZAHVALA

Ob izgubi očeta Antona Ribariča se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz TOZD Metraža in članom IGD za tolažilne besede in podarjeno cvetje.

Sin Anton Ribarič z družino

ZAHVALA

Ob boleči izgubi očeta Antona Matekoviča se zahvaljujem vsem sodelavcem iz delovne organizacije Beti, posebno pa sodelavcem iz TOZD Metraže za pomoč in besede sožalja.

Sin Jože Matekovič

Betko ima besedo

V Beti smo dobili novo telefonsko centralo. Ob tem je ostal marsikdo brez zunanje linije, le redki pa so, ki jim bo dano telefonirati tudi v tujino.

Tako je prav.

Slišati je namreč, da so posamezniki telefonirali na račun delovne organizacije domala po vsem svetu. Privoščili so si povsem družinske pogovore, ki niso imeli s posli Beti nič skupnega. Takšno dolgo čebljanje pa je drago, to vemo vsi. Plačala ga je Beti. Se pravi: mi. Osebnih kramljanj, telefonskih, po naši lepi domovini tudi ni manjkalo.

Verjetno jih tudi v bodoče ne bo.

Betko pozna ljudi, ki posedujejo doma telefonski aparat, a hodijo v Beti telefonirat na vse konce in kraje. Njihovega denarja je škoda, skupno ustvarjenega ne. Kar je naše, ni nikogaršnje. Doma smo pri pogovorih telegrafsko kratki, v delovni organizaciji pa dolgovezni. Po telefonu se pogovorimo o ošpicah otrok, o nogometni tekmi, o športni napovedi, o vremenu, o glistah in tako naprej. Govorimo kot za stavo, ob tem ne pomislimo, da je treba plačati vsak impulz.

Včasih smo imeli na telefonskih aparatih ključavnice. Spretni so pogruntali način telefoniranja mimo njih. Iznajdljivcem ne more nihče stopiti na rep, je že tako.

Iz izkušenj sodeč, bodo slednji pregoljufali tudi pravkar montirano novo telefonsko centralo.

KOZERIJA

Kritična analiza Prešernove zdravljice

Po daljšem sintetično analitičnem prebiranju Zdravljice mi je povsem jasna njena spornost, znanstvena neutemeljenost, družbeno vzgojna škodljivost in moralno politična oporečnost, ki je še veliko večja, kot pa jo ocenjujejo nekateri naši vplivneži. Pa preidimo k analizi:

Prijatli, obrodile so trte vince nam sladko...

Zavajanje prijateljev v grešno misel, da trta rodi vino. Čisto navadna laž. Trta rodi grozdje. Grozdje kmet — vinogradnik potrga, zmelje in spreša. Dobi mošt, ki ga odtoči od tropa in pusti vreti. Tako dobi vino, ki ga mora še zveplatiti in nič kolikokrat pretakati. Šele sedaj je vino primerno za nazdravljanje v stilu dr. Prešerna. Ne moti pa me toliko nepoznavanje vinogradništva. Veliko bolj me prizadene, da Prešeren

negira delo in žulje kmetov-vinogradnikov in gljiv kvasovk, pa četudi je tudi sam kmečki sin. Vendar se ne zadovolji le s tem, celo prijatelje nagovarja k razvrednotenju kmečkega dela.

...ki nam poživlja žile, srce razjasni in oko,....

Odkrito nagovarjanje in zavajanje v alkoholizem in s tem povzročanje mladoletnega prestopništva, huliganstva, razdiranja zakonov, nezaželenih nosečnosti in kaljenja nočnega miru. Vino res poživlja žile. Celo tako jih poživi, da včasih popokajo. Razjasnjevanje srca je dandanes popolna bedarija. O razjasnem pogledu pa sploh ne moremo govoriti, saj imajo vsi pijanci oči tako ali tako krvave in zabuhle, pogled pa je voden, neoster ali celo dupliran, pa čeprav je uprt v svetlejšo bodočnost.

..., ki vtopi vse skrbi, v potrlih prsih up budi.

Utapljanje skrbi v vinu je stara metoda. Dandanes je za to primernejši konjak, vyski, LSD, heroin, hašiš ali samomor. Vsa takšna utapljanja pa so navadna utopija, beg od realnega k irealnemu, in jih vsaka normalna civilizirana družba preganja. Prešeren smatra, da je rešitev problemov v vinu oz. alkoholu. Ali to pomeni, da mora biti ZIS pri reševanju problemov pod vplivom alkohola? Upam, da ne.

Žive naj vsi narodi, ki hrepene dočakat dan, da koder sonce hodi, prepir iz sveta bo pregnan...

Spremljajoč in poznavajoč svetovno zgodovino in politiko si upam trditi, da dr. France Prešeren želi, da vsi narodi propadejo, saj takšnega naroda ni. (Jehove priče niso narod, temveč verska sekta). Še celo Slovenci se radi kregamo, predvsem med sabo in prav je tako, saj je boj med nasprotji gibalo družbe, ki bo dalo nove in

boljše rezultate. Pa še nepoznavanje astronomije mu je očitati, saj je že Galileo vedel, da se pravzaprav vrti (hodi) zemlja in ne sonce. Nepoznavanje astronomije je tipičen pojav pri literatih, saj so mnogi med njimi videli vse zvezde, čeprav je to teoretično nemogoče.

...Ne vrag, le sosed bo mejak...

Lepo rečeno, toda... Pravega vruga ni. Sosed je vrag, še posebej, če je žena mlada in lepa. Za vse ostale vrage in vražičke, hudičke in hudičke pa je poskrbela država, saj ima zanje profesionalne izganjevalce hudiča.

Tukaj bom s svojo analizo končal, ker nočem povsem ončastiti spomina na našega največjega pesnika vseh časov. Predlagam pa Socialistični zvezi, da ob najrazličnejših mitingih raje uporabljajo staro, dobro, a že rahlo pozabljeno »Visoko nad oblaki«, Lojzeta Slaka.

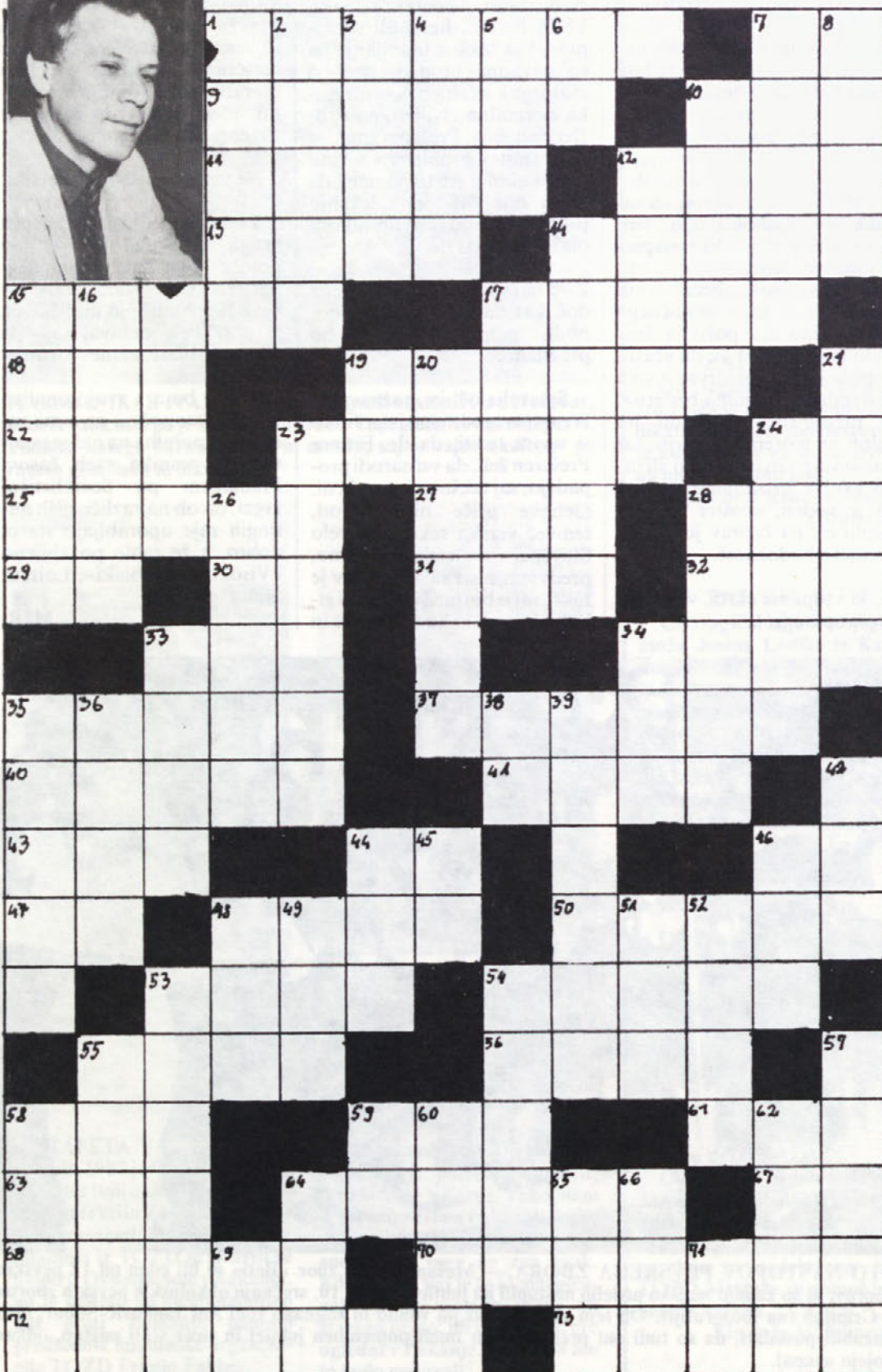
M. R.

STO NASTOPOV PEVSKEGA ZBORA — Mešani pevski zbor »Beti« je bil eden od 12 pevskih zborov, ki so zadnje majsko nedeljo nastopili na jubilejnem, že 10. srečanju obkolpskih pevskih zborov v Gribljah (na fotografiji). Ob tem pa pevci, ki jih vdano in zagnano vodi Ani Jankovič-Šobar, niso pozabili povedati, da so tudi oni pred kratkim imeli pomemben jubilej in sicer stoti nastop, odkar pojejo skupaj.

Metlika, 26. junija 1987

NAŠA KRIŽANKA

VODORAVNO: 7. svetovno prvenstvo, 9. am. izumitelj (Thomas Alva), 10. luka v Izraelu, 11. vdolbina v zemlji, jama, 12. Perzija, 13. gl. mesto Jordanije, 15. tesno oprijeta obleka, 17. prostor v hlevu za drobnico, 18. prekop, kanal, 19. orodje za kopanje, 22. luka v Izraelu, 23. domača sladica iz testa, posuta s kimljem, 24. kratica za »PREJME NAJ«, 25. redko žensko ime, 27. Talisova oranžada, 28. sredstvo za merjenje časa, 29. Andrzzej Vajda, 30. am. film. igr. (Corley), 31. evr. veletok, 32. otok v Jadranu, 33. pristanišče v Izraelu, 34. gl. mesto Latvijske SSR, 35. človek, ki koplje, 37. vrsta želve, ki živi tudi v Jadranu, 40. majhna uta, 41. trdni preostanek suhe destilacije premoga, 43. sesalec iz družine jelenov, največja evr. kopenska žival, 44. enaki črki, 46. Ivan Ribar, 47. Ada Negri, 48. telesna poškodba, 50. podoba, prizor iz vsakdanjega življenja, 53. visoko iglasto drevo iz družine iglavcev, 54. zvezna država v ZDA, 55. pokrivalo, 56. črn (tur.), 58. dvojica, 59. ilovica, 61. del obraza, 63. gl. števnik, 64. značilen zastopnik magmatskih kamnin zrnate strukture, 67. Kožarič Ivan, 68. ličinka, 70. preb. Bavarske, 72. Orestova sestra, 73. del pohištva.

NAVPIČNO: 1. sl. književni kritik (Mitja), 2. program moš, spodnjega perila BETI, 3. plačilno sredstvo v Italiji, 4. pripadnik Esenov, 5. skupek telesnih motenj, 6. veznik, 7. lestvica, 8. reka v Sloveniji, 10. operni spev, 12. otok v Jonskem morju, 14. prebivalec Atike, 15. zelo razširjena rastlina, 16. del jopiča, 17. TV napovedovalec (Andrej), 19. Miloš Obrenović, 20. ostanek pri gorenju, 21. čistoča, 23. velika zgradba, vila, 24. gl. mesto ČSSR, 26. slovenski slikar (Božidar), 28. letonski književnik (Andrejs), 33. vzdevek polkovnika Dimitrijeviča, 34. pregovor, 35. vaški kapitalist, 36. slovenski pesnik (Župančič), 38. Alfred Kastler, 39. večletni grm iz družine rožnic, plod je črn, redkeje rdeč, 42. dolgorepa papiga, 44. os. zaim., 45. dva vokala, 46. ilovica, 48. kraja, ropanje, 49. vzdevek Goethejeve matere, 51. darilo, 52. naselje v Sloveniji, rojstni kraj A. Breznika, 53. mesto v katerem je bila zadnja konferenca neuvrščenih, 54. pravoslavna podoba, 55. prekop, rov, 57. majhna osa, 58. znameniti brazilski nogometaš, 59. Ivo Ribar, 60. reka, ki izvira na Češkem, teče po Nemčiji in se izliva v Sev. morje, 62. svetlorjava barva, 64. majhna jeklena ali lesena pregrada za utrjevanje rečnih bregov in reguliranje pretoka, 65. moško ime, 66. tovarna avtomobilov v Mariboru, 69. Vitomir Korač, 71. radij.

Na moje pismo, objavljeno dve številke nazaj, ni nihče odgovoril. Tudi glavni urednik, ki je tako pameten, ne. Ne zamerim mu, saj nima pojma, kaj bi pisali v gospodarskih informacijah. On je umetnik, ne pa gospodarstvenik.

Jaz pa vendarle mislim, da na naše plače vplivajo tudi stroški, eni so nujni, drugi pa ne. Zadnjič sem čisto slučajno srečala svojo kolegico, tudi ona je neposredna proizvajalka, pogovarjala se je z mano in mi v roko stisnila majhen listek, na katerem je bilo natisnjeno njeno ime in priimek pa še to, da je po poklicu konfektionarka. Spodaj je bilo nadržano še njeno delovno mesto in telefon v službi, saj ga doma nima, ker je naša pošta balkansko zarukana.

Ko se mi je pokvaril stroj, sem rekla vodji mehanične delavnice, naj mi ga popravi. Iz žepa je potegnil listek in rekel: »Izvoli, moja posetnica.« Vsebinska je bila takšna kot na listku moje konfektionarske kolegice, le da je pisalo za vodjinim

ZAHVALA

Ob nenadni in nadvse boleči izgubi nepozabnega moža in očeta SLAVOTA VRANIČARJA se najtopleje zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem, ki ste mi v najtežjih trenutkih stali ob strani, darovali cvetje, izrekli sožalje in ga pospremili na njegovi mnogo prerani zadnji poti. V neizmerni žalosti, samoti in bolečini

žena Martina s hčerko
Minko in sinom
Slavkom

imenom in priimkom: mehanik. Malo sem povprašala, kaj ti listki pomenijo, pa so mi povedali, da imajo to samo veliki šefi, tisti, ki jih morajo vsi poznati. Od Kolpe do Gorjancev pa še čez.

Zadnjič pa srečam in se pogovarjam, slučajno, da si ne boste kaj mislili, s samim finančnim direktorjem. Nekaj sem ga hotela nahruliti zaradi slabe plače, pa me je šlagiralo, ker mi ni ponudil listka.

Tudi direktor zunanje trgovine mi ga ni dal. Znete, z njim sem na ti. Pa so mi drugi potlej rekli, da ga unidva sploh nimajo. Listka, ali posetnice namreč. To mi je vzelo sapo, saj sem mislila, da so to kakšni veliki šefi, zdaj pa vidim, da niso, vsaj kar se vizit kart tiče.

Nisem znala, res, da se je situacija tako jako spremenila. Iz tega sklepam, da je tudi to slika i prilika naše gospodarske situacije. Naj bo za danes dosti. Lepo vas pozdravlja vaša neposredna proizvajalka brez posetnice.

BOGDAN KONČAR

Preblisk

Pet otrok
različnih barv
je krasilo jelko
miru

Postavili so jo
na mehko
plodno prst
sveta

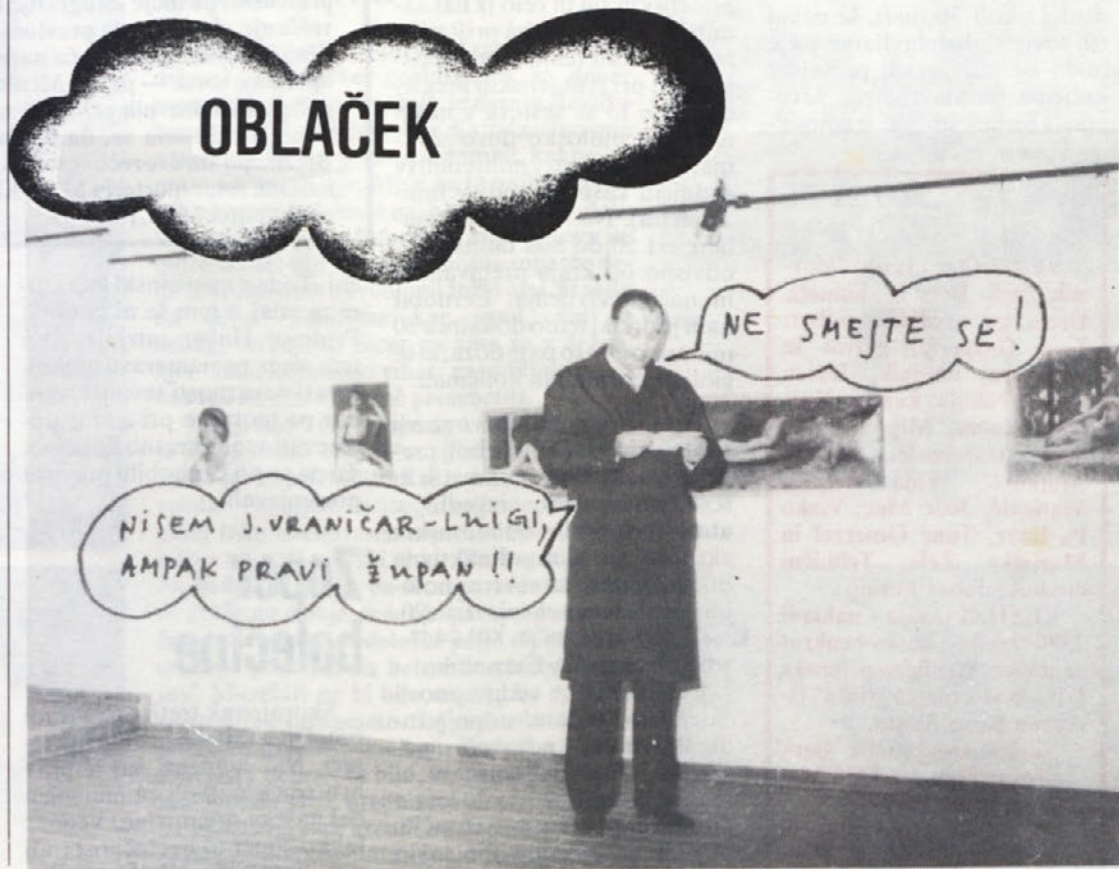
Okrasili so jo
s toplino src
s smehom sreče
Na vrhu je sijalo sonce
lesk radosti
jo je osvetlil

Pet otrok
različnih barv
je sklenilo krog

Jelka miru
je posula
otroške dlani
z zlatimi sponami
prijateljstva

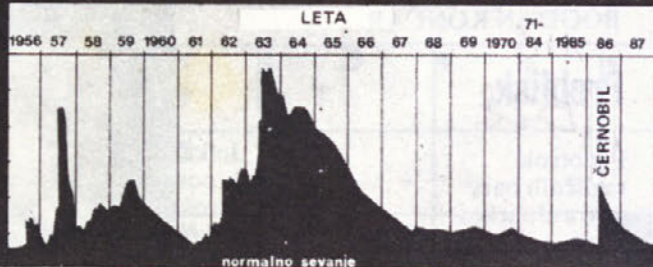
In
ko odprem oči
niso otroci
petih različnih barv
več skupaj
ni
mehke
plodne prsti
na vrhu
ni sonca
ni leska
radosti
ni spon
prijateljstva
je siva
groba
resnica
sedanjosti!!!

OBLAČEK

ZANIMIVOST

RADIOAKTIVNO SEVANJE V ZADNJIH TRIDESETIH LETIH

Pred Černobilom

Eksplzija, ki je uničila sovjetsko jedrsko elektrarno v Černobilu, se je zgodila pred letom dni. Radioaktivne snovi so ušle v ozračje in prestrašile ljudi od Turčije do Skandinavije. Govorilo se je o obsevani hrani, o dednih okvarah bodočih novorojenčkov in o hudih posledicah za rastlinski in živalski svet. Na tragičen način je v najbližji okolici umrlo doslej okoli 30 ljudi, še nekaj sto sovjetskih državljanov pa je hudo bolnih zaradi prevelike količine radioaktivnega sevanja. Toda: ali je radioak-

tivnost, ki se je razširila iz Ukrajine, povzročila nepopravljivo škodo tudi v osrednji Evropi?

Zanesljivo je tole: bržkone ni prav nobene doze sevanja, ki ne bi bila nevarna. Toda ugledni nemški znanstvenik profesor Heinz Haber, ki je dobil že veliko mednarodnih priznanj in je dolga leta sodeloval v ameriški NASA, zatrjuje, da Černobil ne bo imel škodljivih posledic za Osrednjo Evropo. Svoje trditve utemeljuje z dvema dejstvoma.

Prvič: človeštvo je nenehno izpostavljeno naravnemu sevanju, ki ga merimo v bekerelih. To sevanje prihaja iz vesolja, iz zemeljskih tal in celo iz nas samih. K temu je treba prišteti še sevanje, kateremu smo izpostavljeni pri rentgenskih pregledih. Vse to se seštevava v naših telesih v biološko dozo sevanja, ki jo merimo v miliremah (v zadnjem času pa tudi v milisievertih). Na leto se tako nabere od 50 do 300 miliremov, odvisno od kraja prebivališča in načina življenja. Černobil nam je dodal letno dodatnih 30 miliremov — to paje doza, ki se giblje v normalnih količinah.

Drugič — in to dejstvo se zdi profesorju Haberju še bolj prepričljivo: ko so v petdesetih in šestdesetih letih izvedli v atmosferi okoli 300 atomskih eksplozij, je bila radioaktivna onesnaženost na severni polobli v letih po teh eksplozijah 20-krat do 30-krat večja, kot pa je zdaj po nesreči v Černobilu.

Če, tako kot vedno znova zatrjujejo, zvišana stopnja radioaktivnosti povzroči poškodbe šele po daljšem času, bi se moralo zdaj, 20 do 30 let po atomskih poizkusih v ozračju, pojaviti več rakavih obolenj in več spačkov med novorojen-

NEKATERIM GREM NA ŽIVCE — »Slišala sem že pripombe, da moje fotografije ne sodijo v Vezilo, da to ni obveščanje, da je škoda prostora. Čudno, za vse lepo, razvedrilno, je škoda papirja. Za natisnjene neumnosti, laži, čvekanja razne sorte — pa ne. Menim, da potrebuje delovni človek poleg vsakodnevnih pritiskov nanj vsaj malce oddiha, sprostitve. Slekla sem se, da bi mu to nudila. Zdaj pa kritika. Brezmejni sta dve reči: vesolje in škodoželjnost,« se je potožila našemu fotoreporterju M. R. Klotilda Zračnikova, neposrednica. (Foto: M. R.)

čki. Toda v medicinski literaturi za zdaj o tem še ni govora. Profesor Haber zatrjuje, da s tem sicer ne namerava zmanjševati nevarnosti sevanja, vendar pa moramo pri tem le upoštevati vsakokratno količino. To pa so po Černobilu pogosto precenjevali.

R. M.

Zoper bolečine

Skoraj vsak tretji toži zaradi bolečin v križu oziroma hrbtenici. Nič čudnega, saj je prav hrbtenica najbolj obremenjen del našega organizma. Vendar lahko zoper to nevšečnost tudi kaj naredimo. Profesor Richard Stauffer z znane klinike Mayo v Združenih državah svetuje, kako lahko s preprostimi sredstvi preprečite ali

ublažite bolečine. Takole pravi: če je le mogoče, naj bo vaša drža vzravnana in kadar se morate pripogniti, ne upogibajte hrbtenice, ampak počepnite. Pri sedenju se nagnite nekoliko nazaj, noge pa naj ne bodo na tleh. Pomembno je tudi, da je stol čim bližje mizi, za katero sedite. Kadar dvigate težke predmete, jih položite najprej na noge in jih nato dvigajte čim bližje telesu. Nič novega ni, da so visoke pete strup za križ in hrbtenico. Ko pa so težave že nastopile, si uredite ležišče tako, da date pod žimnico desko. Po možnosti imejte med spanjem skrčena kolena ali pod njimi blazino. Če imate neznosne bolečine, bodo pomagale masaže z ledenimi kockami. Vzemite, denimo, jogurtove kozarce, jih napolnite z vodo in dajte v zamrzovalnik. Nato pa z ledom 7 minut masirajte boleča mesta.

VEZILO je glasilo delovnih ljudi Beti in Kometa. Ureja ga uredniški odbor: Toni Gašperič, glavni in odgovorni urednik, Jožica Cigič, Nikola Kezele, Karolina Kočar, Mijo Maršič, Jure Matekovič, Branko Matkovič, Vida Šegina-Matjovič, Jože Muc, Vinko Pavlinac, Tone Omerzel in Marjetka Žele. Tehnični urednik: Janez Pezelj.

VEZILO izhaja v nakladi 2300 izvodov, in sicer enkrat na mesec. Grafična priprava DIC Novo mesto, tiska Tiskarna Novo mesto.

Naslov izdajatelja: Beti, Tovarniška 2, 68330 Metlika, telefon: 58-170.

VEZILO je po mnenju Republiškega komiteja za informiranje SRS oproščeno temeljnega davka na promet proizvodov.